

års-grænsen ophæves, og at tidligere straffedomme fremover tillægges betydning i 10 år ved anvendelsen af straffebestemmelser om forhøjet straf i gentagelsestilfælde, jf. lovforslagets § 1, nr. 2 (§ 84). Det må forventes, at de foreslåede skærper i § 84 vil kunne få en vis betydning for den vægt, domstolene i forbindelse med strafudmåling inden for normalstrafferammen tillægger en straffedom, der ligger længere tilbage i tid, eller som vedrører forhold, som er begået, før den pågældende fyldte 18 år.

Med § 81, nr. 2, videreføres den nuværende regel i straffelovens § 80, stk. 2, hvorefter det i almindelighed skal indgå som skærpende omstændighed, at gerningen er udført af flere i forening. Der tilsigtes ingen ændring i anvendelsen af § 23 om straflempelse ved medvirken, når der er anledning til at anlægge en sammenlignende vurdering af flere deltageres roller.

Efter § 81, nr. 3, skal det i almindelighed indgå som skærpende omstændighed, at gerningen er særligt planlagt eller led i omfattende kriminalitet. Det indebærer sædvanligvis, at der tale om professionel eller mere systematisk kriminalitet med flere personer indblandet, f.eks. organiseret økonomisk kriminalitet, narkotikakriminalitet, hælervirksomhed eller menneskesmugling. Bestemmelsen vil dog efter omstændighederne også være anvendelig, hvor kun en enkelt person er involveret. Det er ikke nødvendigt, at gerningsmanden har haft en særlig vigtig rolle ved planlægningen eller udførelsen af den omhandlede kriminalitet. Bestemmelsen vil efter omstændighederne kunne omfatte personer, der ikke indtager overordnede funktioner i en kriminel organisation.

Efter § 81, nr. 4, skal det i almindelighed indgå som skærpende omstændighed, at gerningsmanden tilsigtede, at gerningen skulle have betydeligt alvorligere følger, end den fik. Ordet »tilsigtede« indebærer ikke et skærpet forsætskrav. Som eksempel på tilfælde, hvor bestemmelsen kunne overvejes anvendt, kan nævnes ildspåsættelse på fremmed ejendom, jf. straffelovens § 181, stk. 1, hvor gerningsmanden har haft forsæt til, at hele ejendommen brændte ned, men ildspåsættelsen alene førte til, at en mindre del af ejendommen ødelagdes.

§ 81, nr. 5, fastslår, at det i almindelighed skal være en skærpende omstændighed, at gerningsmanden har udvist særlig hensynsløshed. Med ordet »særlig« markeres, at bestemmelsen er forbeholdt omstændigheder, der rækker videre end den hensynsløshed, som normalt indgår i forbrydelsen. Som eksempel på tilfælde, hvor det kunne komme på tale at anvende bestemmelsen, kan nævnes væbnet røveri, hvorunder der tillige affyres skarpe varselsskud. Som et andet

eksempel kan peges på indbrud i privat beboelse, hvorunder der begås hærværk, som rækker videre end den ødelæggelse i form af opbrud af dør og lignende, som normalt er forbundet med indtrængen i fremmed hus mv., f.eks. opskæring af møbler og beskadigelse af tapet, gulv, gardiner mv.

Efter § 81, nr. 6, skal det i almindelighed tillægges strafskærpende betydning, hvis gerningen har baggrund i andres etniske oprindelse, tro, seksuelle orientering eller lignende. Bestemmelsen sigter på tilfælde, hvor forbrydelsens motiv helt eller delvis kan tilskrives disse forhold. Fortolkningen af ordene »etniske oprindelse, tro, seksuelle orientering eller lignende« skal ske med udgangspunkt i straffelovens § 266 b, der kriminaliserer fremsættelse af udtalelse mv., ved hvilken en gruppe af personer trues, forhånes eller nedværdiges på grund af sin »race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering«. Bestemmelsen er ikke begrænset til bestemte forbrydelsestyper eller tilfælde, hvor gerningsmandens motiv har været at true, forhåne eller nedværdige en person eller gruppe af personer. Bestemmelsen vil efter omstændighederne også kunne være anvendelig f.eks. på økonomisk kriminalitet, der begås med henblik på at støtte en racistisk organisation, som gerningsmanden er medlem af.

Efter § 81, nr. 7, indgår blandt de skærpende omstændigheder, at gerningen er begået i udførelsen af offentlig tjeneste eller hverv eller under misbrug af stilling eller særligt tillidsforhold i øvrigt. Bestemmelsens 1. led skal ses i sammenhæng med straffelovens § 154, hvorefter den for den pågældende forbrydelse foreskrevne straf kan forhøjes med indtil det halve, når nogen i udførelsen af offentlig tjeneste eller hverv har gjort sig skyldig i falsk anklage, forbrydelse vedrørende bevismidler, legemsangreb, frihedsberøvelse, underslæb eller mandatsvig. Denne bestemmelse foreslås ophævet, jf. lovforslagets § 1, nr. 30. Formålet med § 81, nr. 7, 1. led, er på den baggrund at angive, at det ved strafudmålingen inden for vedkommende strafferamme i almindelighed skal tillægges skærpende betydning, at gerningen er begået i udførelse af offentlig tjeneste eller hverv. § 81, nr. 7, 1. led, er i modsætning til § 154 ikke begrænset til bestemte forbrydelsestyper, men vil efter omstændighederne også være anvendelig ved andre former for kriminalitet, f.eks. tyveri. § 81, nr. 7, 1. led, forudsættes i lighed med den hidtil gældende § 154 alene bragt i anvendelse, når det strafbare forhold har en sådan tilknytning til udførelsen af tjenesten eller hvervet, at det kan karakteriseres som misbrug. Det fremgår også af 2. led i § 81, nr. 7, der taler om »misbrug« af stilling eller sær-